

Hjälpmedel för kontrollsystem och hållbarhetsbesked för småskalig biogas - handlingsplan

2022-11-28

1.1 Bakgrund

Energigas Sverige, Avfall Sverige och Svenskt Vatten tog 2011 fram en mall för kontrollsystem för hållbarhetskriterier i samband med implementeringen av förnybarhetsdirektivet, RED 1. Mallen har sedan dess uppdaterats succesivt med anledning av förändringar lagstiftning mm. Den är utformad med syftet att kvalitetssäkrade underlag ska tas fram som indata till Excel-verktyget HBK-Biogasredovisning. Mallen är också utformad så att den kan användas av alla aktörer som arbetar i kedjan från produktion och uppgradering till distribution av biogas som ska användas som drivmedel till fordon eller som bränsle för produktion av el, värme eller kyla. Excel-verktyget är på samma sätt utformat så att alla aktörer i kedjan kan använda verktyget för beräkningar av växthusgasutsläpp i sin del av kedjan så att underlag kan sammanställas för den som är skattskyldig för levererad biogas.

Genom ändringar i Hållbarhetslagen har rapporteringsskyldigheten för biogas från den 1 januari 2022 vidgats att även gälla biogas som används som drivmedel till stationära motorer för produktion av el och värme i småskaliga anläggningar. Enligt Lagen om skatt på energi krävs därför från 1 januari 2022 att biogas som används för motordrift (inklusive för drift av gasmotor för produktion av el och värme) omfattas av ett hållbarhetsbesked och ett anläggningsbesked för rätt till avdrag från energi- och koldioxidskatt.

Med småskalig biogas menas här biogasanläggningar, företrädesvis på gårdsnivå som används för rötning av gödsel, och där biogasen används som drivmedel i förbränningsmotor för produktion av el och värme. För dessa anläggningar skulle i princip befintlig mall för kontrollsystem och Excel-verktyg kunna användas. Dessa är dock alltför omfattande och medför höga kostnader för framtagning av färdiga/anpassade kontrollsystem och för oberoende granskning. Därför har önskemål framkommit att ta fram hjälpmedel för aktörer som driver småskalig biogasproduktion. Hjälpmedlen ska kunna användas utan krav på omfattande kunskap om regelverk vilket gör att anvisningar för användningen också ska tas fram.

1.2 Hjälpmedel för hållbarhetsbesked för småskalig biogasproduktion

Hjälpmedlen omfattar fem delar:

- Förenklat kontrollsystem för små biogasanläggningar där biogasen används för el- och värmeproduktion i gasmotor
- Formulär för utlåtande från oberoende granskare
- Förberedd blankett H2 "Anmälan om rapporteringsskyldighet för hållbarhetsbesked enligt hållbarhetslagen"
- Hjälpmedel/lathund för årlig rapportering enligt hållbarhetslagen
- Hjälpmedel för ansökan om hållbarhetsbesked för en avgränsad tidsperiod. Detta avser biogas som producerats från 2022-01-01 till det datum då hållbarhetsbesked erhållits

Tidplanen för framtagning av dokumenten är följande:

Senast 2023-01-30 Förenklat kontrollsystem, formulär för oberoende granskning och blankett H2
Senast 2023-02-28 Hjälpmedel för rapportering och för ansökan om hållbarhetsbesked för avgränsad tidsperiod

Under arbetet med framtagningen av dokumenten förutsätts att en löpande avstämning kan ske med Energimyndigheten och Skatteverket. Färdiga dokument publiceras på Energigas Sveriges webbplats. För framtagning av dessa hjälpmedel står Energigas Sverige, Avfall Sverige, Svenskt Vatten och Lantbrukarnas riksförbund.

1.2.1 Användning av dokumenten

Anläggningsägare som träffas av regelverket och ska ha hållbarhetsbesked för att få skattebefrielse för el och värme som producerats av biogas i gasmotor kan använda dokumenten på följande sätt:

1. Hämta dokumenten förenklat kontrollsystem, formulär för oberoende granskning och blankett H2 från Energigas Sveriges webbplats
2. Fyll i kontrollsystemet
3. Anlita en oberoende granskare som efter granskning kan använda formulär för utlåtande
4. Fyll i blanketten H2
5. Skicka ansökan till Energimyndigheten

När datum för hållbarhetsbesked är bekräftat antingen genom att beslut har erhållits från Energimyndigheten eller datum för kompletta ansökningshandlingar har lämnats in:

1. Hämta dokumentet Hjälpmedel för ansökan om hållbarhetsbesked för avgränsad tidsperiod.
2. Anlita en oberoende granskare som efter granskning kan använda formulär för utlåtande
3. Skicka ansökan till Energimyndigheten

Senast 2023-04-01

1. Hämta dokumentet hjälpmedel för rapportering
2. Hämta rapporteringsmall via Energimyndighetens inloggning
3. Fyll i rapporteringsmall
4. Skicka in rapporten till Energimyndigheten, senast 1 april

För frågor, kontakta Carl-Magnus Pettersson, tel 072-722 07 07 eller epost carl-magnus@tekniksupport.se

1.2.2 Förenklat kontrollsystem för småskalig biogasproduktion

Enligt regelverket ska kontrollsystemets utformning utgå från en riskbedömning och anpassas till verksamhetens komplexitet. Med denna utgångspunkt tas ett kontrollsystem för småskalig biogasproduktion fram som kan användas av en majoritet av anläggningarna. För övriga aktörer kan mallen användas efter anpassning. Utformningen av kontrollsystemet utgår från att det som rötas huvudsakligen är gödsel från den egna gården och andra näraliggande gårdar. Andra råvaror som avfall eller restprodukter från närområdet kan också vara aktuella att rötas i anläggningen. Anpassning av kontrollsystemet till andra anläggningstyper, till exempel avloppsreningsverk och deponier kan också komma att ske under arbetet med mallen.

Huvudpunkter i kontrollsystemet är kontroll och dokumentation av substrat/råvaror från andra källor än den egna gården som tillförs anläggningen samt dokumentation av producerad gas och andra viktiga processdata som behövs för rapportering samt beräkning av växthusgasutsläpp. För rapportering kommer standardvärden för växthusgasutsläpp att tas fram för typiska råvaror som rötas i små biogasanläggningar. Framtagningen av standardvärdena kommer att ske med hjälp av verktyget HBK-Biogasredovisning och vara konservativa, dvs så att höjd tas för skillnader i förutsättningar. Utformningen av kontrollsystemet planeras att vara en blankett/formulär där typ av anläggning väljs genom att med kryss markera i en lista över exempelanläggningar. På samma sätt väljs substrat som rötas från en lista med vanliga/typiska substrat.

1.2.3 Formulär för oberoende granskning

Före ansökan om hållbarhetsbesked ska kontrollsystemet granskas av oberoende granskare som ska avge ett utlåtande. Genom att kontrollsystemet är "standardiserat" kan granskningen förenklas genom att använda en mall för utlåtandet. För valda anläggningstyper och substratslag omfattar granskningen i huvudsak en kontroll av att:

- vald anläggningsform stämmer
- valda substrat/råvaror stämmer
- att det finns system för dokumentation av rötade substrat, producerad biogas och övriga data som behövs för beräkning av växthusgasutsläpp och rapportering

1.2.4 Förberedd blankett H2 "Anmälan om rapporteringsskyldighet för hållbarhetsbesked enligt hållbarhetslagen"

För ansökan om hållbarhetsbesked har Energimyndigheten en blankett H2. För att förenkla för de som ska ansöka om hållbarhetsbesked för "Småskalig biogasproduktion" görs en förfylld version som är kopplad till det förenklade kontrollsystemet.

1.2.5 Hjälpmedel för rapportering

Även biogas från småskalig biogasproduktion ska rapporteras till Energimyndigheten när den används för el- och värmeproduktion i en gasmotor. Rapportering ska ske årligen senast 1 april för biogas som använts året före. Rapporteringen ska ske digitalt genom inloggning hos Energimyndigheten och data som ska rapporteras fylls i en särskild rapporteringsmall i Excel-format som finns på Energimyndighetens hemsida. Ett hjälpmedel/lathund för hur denna rapporteringsmall fylls i kommer tas fram. Syftet med hjälpmedlen är att de ska vara en guide för vad som ska fyllas i.

1.2.6 Hjälpmedel för ansökan om hållbarhetsbesked för avgränsad tidsperiod

Regelverken medger att hållbarhetsbesked kan sökas i efterhand för en avgränsad tidsperiod fram till det datum då hållbarhetsbesked har erhållits. Det kan användas gentemot Skatteverket för att i efterhand visa att hållbarhetskriterierna är uppfyllda för tidsperioden och på så sätt kunna få energi- och koldioxidskatt återbetald. Det hjälpmedel som tas fram ska vara en vägledning hur underlagen för ansökan ska tas fram. På samma sätt som för kontrollsystemet ska en sådan ansökan granskas av en oberoende granskare. För utlåtandet kommer ett särskilt formulär tas fram.